No. 1. 1841.

VLISSINGSCHE COURANT.

Zaturdag 2 Januarij.

BERIGT.

De menigvuldigheid der voorhandene stof, en de kennis, welke de uitgever verkregen had, dat een gedeelte der lezers van de *Vlissingsche Courant* ook gaarne daarin eenig mengelwerk aantrof, zijn oorzaak geweest, dat hij in het begin der maand November een ander formaat voor die Courant heeft aangenomen. Hij deed dit tevens in de onderstelling, dat het *meerdere* zegelregt, deswege van hem aanvankelijk gevorderd, slechts bij vergissing zooveel hooger was gesteld, dan dat van andere vaderlandsche bladen van *hetzelfde formaat*, als aan dat der *Vlissingsche Courant* nu gegeven was, b. v. de *Bredasche Courant* en de *Noord-Brabander*; van welke 1/5 minder voor principaal en opcenten gevorderd wordt, dan nu van den *Vlissinger*; doch het *volharden* in het vorderen van dit *meerdere* heeft alle denkbeeld van vergissing weggenomen; en het blijkt nu, dat het zegel in *Noord-Braband* op de dagbladen 1/5 goedkooper is, dan in *Zeeland*.

Dit heeft den uitgever gedrongen, in zijn belang, tot het oude formaat terug te keeren, hetwelk, daar de prijs voor de geabonneerden gelijk blijft aan den vroegeren, zoo hij vertrouwt, bij die heeren geen bezwaar zal vinden.

DE UITGEVER.

ONZE WENSCHEN, BIJ DEN AANVANG DES JAARS.

Wij zullen hiermede ditmaal kort zijn, want onze Courant is verkleind.

De eerste en voornaamste wensch is: *vrede voor Nederland, naar* BUITEN en naar BINNEN. Wijsheid, kracht en regtvaardigheid, bij den Koning, en, tot loon hier van, tevredenheid in zijn binnenste, bloei en welvaart van zijn huis, liefde, dankbaarheid en verknochtheid *van alle klassen* zijns volks!

Aan dit laatste nog wat geduld, in afwachting of de bij velen bestaande goede verwachtingen, van een *in te voeren zuiniger beheer*, van *gelijkmatiger verdeeling der lasten en staatkundige voorregten*, van meerdere *vryheid in het stuk van Godsdienst en onderwys*, enz. zich eerlang zullen verwerenlijken! Daarbij voortdurend eerbied voor de wet; aankweeking van maatschappelijke en burgerlijke deugden; ijver in het beroep, spaarzaamheid (waar ze vereischt wordt,) in de huisgezinnen; opwekking en ontwikkeling van echte Godsdienstige gevoelens, bij ouderen en jongeren van jaren!

Aan de Kapitalisten, die weinig of niets verrigten, *lust om te werken, ondernemingsgeest*, tot het daarstellen en vermenigvuldigen van bronnen van bestaan, voor hunne minder gegoede landgenooten, opdat er *minder* aalmoezen noodig zijn, en er *meer* stof voor handen zij, om de rijken door de armen te doen gezegend worden!

Aan de Ministers een getrouw geheugen, dat hun plegtig gedane beloften ter goeder ure herinnert; een diep besef van hunne verpligtingen jegens hunnen Vorst, maar ook jegens hun vaderland. Verschoond te blijven voor overdrevene eer- of eigenbelangzucht of jammerlijken *casten*-geest, die slechts op het belang van *eenigen*, niet op dat van *allen* acht geeft! — Eindelijk een weinigje zachtheid en menschelijkheid, bij de beoordeeling van ons arme journalisten, die waarlijk niet uit vijandschap of partijgeest, maar door een niet te onderdrukken gevoel voor waarheid en regt gedrongen, nu en dan, wat wij meenen verkeerd te zijn voor het welzijn van land en volk, krachtens de vrijheid, die ons de grondwet daartoe gegeven heeft, onbewimpeld en rondborstig te kennen geven!

Aan de Staten-Generaal een nauwgezet geweten, en heiligen eerbied voor hunnen afgelegden eed! Rust van binnen, zooveel het zijn kan, wegens het verrigte in de loopbaan, door sommigen reeds min of meer langdurig betreden! oplettendheid op de lessen der ondervinding! Naauwkeurige kennis aan het waarachtige belang en den *waren toestand* des volks!

Aan de Provinciale Staten, (zoo zij kiezers moeten blijven,) keuzen te doen zooveel mogelijk nabijkomende die hunner Ambtgenooten in Zuid-Holland, toen zij den edelen, onafhankelijken VAN NES weder als afgevaardigde deden optreden!

Aan alle Ambtenaren zonder onderscheid, een weinigje achting voor, en billijkheid jegens hen, die het *niet* zijn; in te zien, dat het algemeene belang, neen *de nood* des vaderlands ook in redelijkheid van hen eenige opoffering mag doen vorderen!

Ziedaar zoo wat onze wenschen, welke allen besloten zijn in dezen eenigen algemeenen wensch:

HET HEIL VAN NEDERLAND!

Boekbeschouwing.

Wederlegging van IETS OVER DE FINANCIELE AANGELEGENHEDEN VAN HET RIJK; door *J. Kruseman*, Oud-Directeur der middelen en Domeinen van Nederlandsch Indie, Inspecteur bij het Ministerie van Marine en Kolonien; 's Gravenhage, bij *A. D. Schinkel*, 1840.

Wij hebben op deze brochure de volgende aanmerkingen:

1°. Wordt daarin de Graaf VAN DEN BOSCH op eenen toon aangevallen en gehekeld, die gewis niemand zal kunnen bevallen, welke niet het beginsel omhelst, dat een volk dengenen, die aan hetzelve gewigtige diensten bewees, nadat hij vrijwillig van het staatkundig tooneel aftrad, met miskenning en ondank moet beloonen; gelijk ook de herhaalde beschuldigingen van onbekwaamheid, onkunde, verwardheid, logentaal enz. enz. den schrijver van het *Iets* telkens naar het hoofd geworpen, ons op het zachtst genomen, ongepast en onverdiend zijn voorgekomen.

2°. Wijdt de schrijver een groot deel zijner brochure toe, aan de wederlegging eener stelling, welke noch door den Graaf, noch door den schrijver van het *Iets*, is geopperd: dat namelijk, door het aannemen der leeningswet, in 1841 een meerder VOORDEEL van ruim 8 millioen zou zijn verkregen; eene stelling, welke de schrijver, op bladz. 11 en 18, zijne lezers schijnt te willen doen gelooven, toch werkelijk door de genoemde heeren te zijn vooruit gezet.

De stelling is, (blijkens het voorkomende op bladz. 5 en 44 van het *Iets*,) eenvoudig:

dat er, ten gevolge der aanneming van de leeningswet, door het Departement van Kolonien in 1841 ruim 8 millioen *meer in 's Ryks kas zou kunnen zyn gestort*, dan nu.

En dit is, naar ons oordeel, duidelijk, met uitzondering slechts van het ééne millioen, dat, volgens de leeningswet, zou hebben moeten worden afgezonderd tot aflossing van schuld, en waarop de Graaf in zijne bijlage niet schijnt te hebben gerekend.

De schuld toch aan de H. M. ware uitbetaald, en 's Rijks kas behoefde dus niet te missen de *nu* aan die Maatschappij af te dragen. . . . *f* 5.000.000.

Door de uitvoering der door den Graaf met de H. M. bij het voorloopig contract getroffene overeenkomst, ten aanzien *der assurantie*, ware naar alle uitzigten geprofiteerd . . . . 800.000.

De *koffij* en de *suiker* zouden *meer* hebben opgeleverd, dan door den nieuwen Minister is berekend, of wanneer zij dit bij verkoop niet werkelijk gedaan hadden, zou het daardoor veroorzaakte te kort

Transport *f* 5.800.000

Transportere *f* 5.800.000

zijn aangevuld uit het *administratief kapitaal*, dat uit de 16 millioenen, die *meer* gevraagd waren, dan de H. M. te vorderen had, ter beschikking van het Departement van kolonien zou zijn gesteld, welk te kort dan zou hebben bedragen » 4.326.968.

Zamen *f* 10.126.968.

Af te trekken:

tot aflossing van schuld . *f* 1.000.000.

De intressen der 40 millioen (moetende die van de meerdere 16 millioen worden te goed gedaan door de administratien, die ze genoten hadden,) dus à 5%. » 2.000.000.

» 3,000,000.

Dus meer in 's Rijks kas te storten *f* 7,126,968.

Hoe nu de heer KRUSEMAN zooveel cijfers en schrifts heeft kunnen toewijden, om zijne lezers in het denkbeeld te brengen, dat dit *niet* het geval zou zijn geweest, begrijpen wij niet.

Het schijnt ons voor geen tegenbewijs vatbaar te zijn. Want, zelfs al leverden de producten in 1841 gemiddeld *nog* minder op, dan den *laagsten* prijs der in 1840 verkochte, welke door den nieuwen Minister, ook naar *ons* inzien, te onregte is aangenomen, alzoo wij de voorkeur geven aan de berekening van den Graaf VAN DEN BOSCH, gebaseerd op de gemiddelde prijzen van een aantal jaren) ook *dan* was het administratief kapitaal nog dáár, om dat meerdere te kort aan te vullen.

En wat betreft de *assurantie*, waarop *f* 800.000. zou zijn uitgewonnen, de Graaf en de schrijver van het *Iets* hebben geredeneerd in de onderstelling, *dat* het plan des eersten door de SS. GG. zou zijn aangenomen, of altans niet verhinderd.

De verwerping daarvan stond slechts gelijk aan die der leening, door welke ook de *f* 3.000.000, die anders meer beschikbaar zouden zijn geweest, zijn vervallen. De redenering van den heer KRUSEMAN, dat het plan van assurantie *welligt* niet door de SS. GG. zou zijn goedgekeurd, levert hier dus volstrekt geen geldig bewijs voor de onjuistheid der berekeningen van den Graaf, als welke op de onderstelling van de uitvoering van het plan gegrond zijn.

3°. Loopt de heer K. te los heen over de verschillende uitvloeisels der door de beide ministers met de H. M. gesloten contracten.

Door dat, hetwelk de graaf VAN DEN BOSCH in 1839 voor het jaar 1841, (zoo wij wél zien) had gesloten, was het rijk slechts voor één jaar gebonden; en kon dus de minister of de SS. GG. zoo zij verkozen hadden zich er mede te bemoeijen, voor 1841, de H. M. tot billijker voorwaarden dringen, of andere voorzieningen in het belang der schatkist nemen.

Door het contract, hetwelk de nieuwe minister sloot, hoewel daarbij *eenige* voordeelen zijn bedongen, is het rijk voor nog *negen jaren* gebonden, en kan, zoo het niet verbroken wordt, (hetgeen wij nogtans ernstig wenschen, dat wél het geval zal zijn,) nu in al dien tijd op dit punt niets in het belang van 's Rijks schatkist meer worden verrigt.

Dat de Graaf de oude voorwaarden met de H. M. ook *na* 1840, en na de afbetaling der schuld, zou hebben laten bestaan, wil de heer K. op bladz. 15 aan zijne lezers doen gelooven. Eenig bewijs haalt hij er echter niet voor aan, evenmin als dáárvoor, dat de Graaf in 1839, toen de schuld aan de H. M. nog *niet* betaald en er geen consignatie-contract tot 1849 door haar verkregen was, eenige voorregten ten behoeve der schatkist zou hebben *kunnen* bedingen. Zoo neen, dan had de regtvaardigheid geëischt, zulks op die plaats te doen uitkomen en het niet te doen schijnen, als ware het *niet* bedingen van betere voorwaarden, voor 1840, op rekening van den Graaf te stellen.

4°. Had de Graaf, voor zijne bemoeijing, om aan

de nijverheid, bijzonder den tak der katoen-fabrijkage in het moederland uitbreiding en ontwikkeling te verschaffen, meer verdiend, dan het gestelde op bladz. 23, dat hij daarmede, naar het te vreezen is, meer kwaad dan goed heeft gesticht. Wanneer de »duizende huisgezinnen", aan welke de schr. zelf zegt, dat daardoor brood is gegeven, bij het niet in stand kunnen houden van dien tak van nijverheid, weder *zonder* brood geraken, dan zullen zij niet armer zijn dan vroeger, doch zij zullen gedurende *dien* tijd ten minste *brood* gehad, en zich aan eene nuttige bezigheid gewend hebben. Zij zullen altans gedurende *dien* tijd productieve leden geweest zijn van den Staat.

Wanneer het overigens waar is, dat door *de belanghebbenden* »veel geld gewonnen is" dan is *dit ook* al geene schade voor het land. En zoo zou er nog al meer, ook tegen de nog onbewezene stelling, dat de middelen om dien tak in stand te houden voortaan niet aanwezig zullen zijn, kunnen worden aangevoerd, doch wij moeten dit aan der zake meer kundigen over laten.

5°. Zouden *wy* ons zoo stout niet durven uiten, als de schrijver op bladz. 18 doet, dat de voorspelling van den Graaf, dat de verwerping der leeningswet *een eerste stap* zou zijn tot het nationaal bankroet, niet is bewaarheid.

Wij weten niet, wat daarheen zou kunnen leiden, wanneer het b. v. niet is: verhooging van lasten *tot*, — en volgens velen zelfs *boven*, — het hoogst mogelijke peil; — het, ongeacht *dit* en ongeacht *nieuwe leeningen* en de uitgifte van *papieren geld*, — niet door de rijks-inkomsten gedekt zijn der noodig geoordeelde uitgaven; — eindelijk schijnen ook de prijzen van ons staatspapier geenen grond te kunnen geven, om zoo luchtig en beslissend over *dit* punt heen te gaan.

Wij hadden nog onderscheidene aanmerkingen, bijzonder wegens het te pas brengen van vele zaken, die eigenlijk den schrijver van geen nut zijn bij de verdediging der zijne, — maar alleen kunnen dienen; om de waarlijk groote verdiensten van den graaf, het vele goede, dat hij voor het vaderland gedaan heeft, in de schaduw te stellen, en de bekwaamheid zoowel als de doelmatigheid der handelingen van den nieuwen Minister te beter te doen uitkomen; doch zullen ons hier maar niet verder in verdiepen.

Alleen willen wij nu een oogenblik stil staan bij het onderzoek welk stelsel (van die der beide Ministers) uit het oogpunt van het vaderlandsche belang de voorkeur verdient.

De *Graaf* scheen steeds over te hellen, om de ramingen der Inkomsten van den Oost zoo al niet *te hoog* dan toch vooral niet *te laag* te stellen. De edele man zag gewis met leedwezen de zware lasten des volks; hij had hoop, vertrouwen op, en goede verwachting van zijn werk; hij wilde daarom *nog* zwaardere lasten van de natie afwenden, en dit ware ook geschied, wanneer slechts niet met onze financien op eene zoo onverschoonlijke wijze ware omgesprongen.

Zijne wijze van begrooten en zijne gunstige verwachtingen hadden echter *dit* schadelijke uitwerksel, dat zij de regering in hare verspillingen stijfde en aanmoedigde, rekende deze steeds op het *gouden kalf*; zoodat dan nu ook een groot deel uitgaven is aan den dag gekomen, volgens den Minister van finantiën »*gedaan, met het doel van dezelve terug* »*te krygen uit het overschot der koloniale geldmid-* »*delen als anderzins, doch welke middelen daar-* »*toe niet hebben mogen strekken.*" Aan dezelfde oorzaak is ook wel toe te schrijven, dat er bij de H. M. meer voorschotten zijn opgenomen, dan de uitkomst toont, dat er uit het provenu der producten kon worden terug gegeven, waarvan nu het gemis van 5 millioen jaarlijks het gevolg is. Want wat ook de schrijver van het *Iets* bewere, dat er producten voor de verschuldigde som voorhanden ware, het blijft altijd zeker, dat, waren deze daarvoor afgegeven, er *niets* of *niet genoeg* zou zijn overgeschoten, om de dienst in den Oost te kunnen gaande houden, het aandeel in de renten te dragen, en aan het Moederland de benoodigde uitkeering te doen. Het valt dus niet te ontkennen, dat men werkelijk achteruit was geraakt.

Wat echter de daarstelling van een *administratief kapitaal* betreft, — hoe sterk wij zijn ingenomen tegen afzonderlijke kassen; — *dit* denkbeeld van den Graaf moesten wij volkomen beamen.

Het nationaal crediet moet niet afhankelijk worden gemaakt, naar ons inzien, van de hoogere of lagere prijzen der koffij of suiker. De buitenlander moet niet kunnen zeggen: »De koffij is 3 cent per 5 on- » zen lager in prijs, dan bij de Nederlandsche Be- » grooting beraamd was; dus komt Nederland dit jaar » 3 millioenen op zijne inkomsten te kort; *ergo* zal » er weder moeten geleend worden en het papier van » dat rijk dalen."

»Wij zullen ons dus maar haasten, om te verkoopen." — of de leening nu noodig ware of niet, de prijzen van het staatspapier, het vertrouwen op onze financien zouden toch den schok geleden hebben.

Dit kon door het administratief kapitaal worden voorgekomen; en een *geheime* kas behoefde het, altans voor de SS. GG. niet te zijn.

Een memorie-post er voor op de Begrooting en bij het onderzoek derzelve gedetailleerde verantwoording; — bepaling overigens, dat er niets uit het kapitaal, dan eenig en alleen ter voorziening en onverhoopt te korten, op de beraming zou mogen gevonden; en bij te groot aceres telkens voor de wetgeving kon beslist worden, welke sommen dadelijk tot verligting van het moederland zouden behooren te worden aangewend; dit een en ander kon in het bedenkelijke van eene afzonderlijke kas voegzaam voorzien.

(*Het vervolg hierna.*)

Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 25. December. In brieven uit Constantinopel, tot den 5. dezer, wordt het daarvoor gehouden, dat *Mehemed*-Ali alleen door de algemeene ontevredenheid en moedeloosheid, welke in Egypte, zelfs onder de troepen heerschte, tot onderwerping heeft kunnen bewogen worden. Of zijne voorslagen door de Porte aangenomen waren scheen toen nog niet stellig beslist. In de turksche hoofdstad heerschte veel misnoegen, uit hoofde der benoeming van eenige militaire ambtenaren, die alle kunde in dat vak ontbeerden. Tusschen *Reschid*-Pacha en de overige Ministers scheen voortdurend tweespalt te bestaan. Men zeide, dat de Fransche gezant *de Pontois* zijn verzoek om ontslag hernieuwd had.

ENGELAND.

LONDEN, den 26. December. Het Engelsch Gouvernement heeft, naar men verzekert, zijne vertoogen tegen de buitengewone wapeningen in Frankrijk bij die van Oostenrijk en Pruissen gevoegd, en tevens zijn voornemen te kennen gegeven bijaldien de uitrustingen ter zee in Frankrijk mogten toenemen, naardien dit het eenig middel is waardoor Engeland zich een evenwigt tegen de overmagt der Fransche legers verschaffen kan.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25. December. Men laat niet onopgemerkt, dat de bladen welke het tegenwoordig Kabinet zijn toegedaan sedert eenige dagen met vrij ongewone hevigheid op de artikelen antwoorden, die sommige Engelsche ministeriële dagbladen tegen de voortgezette wapeningen in Frankrijk behelzen.

Ingezonden Stukken.

Ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων·

HOMERUS.

Over de blyken van hoogachting, in welke de Geneeskundige Faculteit zich in onze dagen mag verheugen.

Er is een tijd geweest dat de vader der dichtkunst HOMERUS, doelende op de verdiensten van twee beroemde geneeskundigen tijdens den Trojaanschen oorlog (PODALIRIUS en MACHAÖN) de woorden zong, welke hier in het Grieksch boven aan gesteld zijn, en welke, vrij vertaald, beteekenen, dat in sommige omstandigheden één geneesheer meer waard is, dan vele andere mannen.

Ook is er een tijd geweest, dat JESUS SIRACH, een niet ongelukkig navolger van den wijzen Koning SALOMO, zeide: »Eert den medicijnmeester, want in » hem is wijsheid."

Zoo dacht men in de grijze oudheid over de Geneeskundige Faculteit: zij werd niet alleen op eene gepaste wijze vereerd, maar zelfs vergood, men bouwde, haar ter eere, altaren en tempels: trouwens dat was toen de mode.

De Geneeskundige Faculteit heeft zich eeuwen lang mogen verheugen over het aanzien, waarin zij bij het volk stond: maar *nu* is er een tijd van jammer en ellende voor haar gekomen, haar gouden eeuw is voorbijgegaan.

Het is waar men roept nog den geneesheer aan wanneer men in nood is, en als er zegen op zijn werk is, wordt hij een weinig geprezen en — matig beloond; maar, als corporatie beschouwd, wordt de Geneeskundige Faculteit niet alleen niet meer geëerd of vergood, maar zij wordt verguisd en tot eene bespotting voor het volk gemaakt! Daadzaken zullen spreken.

Tegen den 22e December 1840 werd het grootste gedeelte der Geneeskundige Faculteit, niet alleen van Zeelands Hoofdstad maar ook van het platte land, door eenen Deurwaarder, vijf dagen te voren, geciteerd om ten 10 uren précies, ten Stadhuize voor de Arrondissements Regtbank te verschijnen, gedeeltelijk als beschuldigden en gedeeltelijk als getuigen moetende dienen in zekere zaak, waarvan de meesten *niets* wisten. Op het bepaalde uur waren alle de geciteerde leden der Geneeskundige Faculteit (waarvan sommigen meer dan een uur verre hebben moeten loopen of rijden, en allen hunne gewone bezigheden hebben moeten schorsen) tegenwoordig.

Het is toch aardig, men wacht één uur, ja twee uren te vergeefs, of er ook eenig lid der Achtbare vierschaar zal verschijnen, en eindelijk, met het slaan van 12 uren, komt de Achtbare Regtbank binnen, bestaande uit drie heeren Regters (waarvan één volstrekt doof is,) éénen schrijver of griffier en den Substituut Officier van Justitie was mede tegenwoordig, edoch *incognito*.

Nadat dus eindelijk de vergadering geconstitueerd was, dacht iedereen, na zulk eene plegtige dagvaarding, en na zulk een lang wachten, een verslag te hooren, nopens het een of ander belangrijk onderwerp, en natuurlijk, immers wanneer één of meerdere leden der Geneeskundige Faculteit, voor de Regtbank geroepen werden, is dit te voren altijd een bewijs geweest, dat er eene zaak, de belangens der Maatschappij bijzonder aangaande, op het tapijt was; maar wat gebeurt er nu? *Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.*

De fungerende President der Achtbare vierschaar opent plegtig de vergadering, en geeft te kennen dat de zaak in kwestie zal verhandeld worden, (welke? heeft schrijver dezes niet uit de woorden van zijn Ed. Gestr. kunnen opmaken) maar de heer Substituut Officier van Justitie hiertegen opkomende, verklaart van gevoelen te zijn dat de Regtbank in deze zaak *incompetent* is: de aanwezende heeren Regters besluiten conform; de vergadering wordt gesloten, en ieder mag naar zijn huis gaan.

De geciteerden zijn dus onvergenoegd huiswaarts gekeerd, vruchteloos aan elkaar vragende, wat is de bedoeling in dezen geweest?

De schrijver dezes antwoordt met de vraag: zoude de Regtsgeleerde Faculteit, de Geneeskundige Faculteit hebben willen bespotten of verguizen?

De Redactie der *Vlissingsche Courant*, welke gewonelijk eenen goeden bril op den neus heeft, en eene goed versnedene pen *wel* weet te voeren, zal op de laatste vraag (des verkiezende) wel eenig ophelderend antwoord weten te geven.

ANONIJMUS.

Stand der Thermometer volgens FAHRENHEIT.

	's morg. 8 ure.	's nam. 1 ure.	's av. 10 ure.
Donderdag, 31e Dec.	36°	40°	38°
Vrijdag, 1 Januarij	38°	38°	

Zeetijdingen.

VLISSINGEN, den 1. Januarij. Sedert den 29. December zijn alhier ter Reede gekomen:

Voor Antwerpen bestemd:

Le Jeune Henry, G. Kuper, Londen, Lood; deze is binnen de Haven gekomen.

Advertentien.

Ter Drukkerij van P. WEDTS DE SWART.